

Activitat 1. Sobre la veritat

1.1. Un fresc efervescent de veritat

Pensa i apunta aquí sis paraules que consideres que estan relacionades amb la paraula VERITAT.

1.2. Els usos de la veritat

Pensa, ara, si aquestes proposicions pertanyen (1) a la Filosofia moral, l'àrea que s'ocupa sobre el bon o mal comportament de les persones, (2) a la Lògica, que fa càlculs deductius i utilitza paraules com ara 'si' i 'només', o (3) a l'Epistemologia o Teoria del coneixement, que tracta d'allò que coneixem.

	Filosofia moral	Lògica	Epistemologia
Diuen que per ser bona persona, cal dir la veritat .			
—Si plou agafaré el paraigua. —Ara mateix plou. —És veritat , necessito el paraigua!			
És veritat que la capital de Turquia és Ankara perquè ho he vist en un nou atlas.			

Activitat 2. L'escala de certesa

Et proporcionem deu proposicions que has d'ordenar de més certa a menys certa. Et caldrà col·locar cadascuna de les proposicions ordenades de més certa (10) a menys certa (1) en la taula de la fulla següent. Després hauràs de justificar perquè li dones aquesta certesa a cada proposició.

Les 10 proposicions

Aquest pebrot del padró segur que picarà.	El preu del llum és caríssim.
Si jugo a la ruleta, em faré ric.	Per competir en eSports cal entrenar molt.
No cal jugar a la loteria, tampoc em tocarà mai.	No queda cap Tiranosaure-rex viu.
El paracetamol treu el dolor muscular.	No hi ha vida en altres planetes.
Demà encara hi haurà gravetat a la Terra.	La Terra és plana.

Més certa		Penso que és molt/poc certa perquè...
10		
9		
8		
7		
6		
5		
4		
3		
2		
1		
0	Els nens els porta la cigonya	<i>És molt poc certa perquè conec com funciona la reproducció humana i això era un conte que s'explicava als nens abans.</i>
Menys certa		

Activitat 3. Què és la veritat?

Activitats adaptades a partir del manual de *La descoberta d'Aristòtil* Mas de Matthew Lipman.

3.1. Com classificaries intuïtivament els enunciats següents?

	Per definició	Per evidència
<i>0. Les illes Canàries, generalment, tenen molt bon clima.</i>		✗
No hi ha triangles amb menys de tres costats.		
La Pica d'Estats fa 3.143,5 m.		
Als gatets, els acostuma a agradar la llet.		
Generalment, els hiverns a Andorra són freds.		
Tots els chihuahues són gossos.		
Tots els alcaldes governen els seus ajuntaments.		
Cap quadrat no és un cercle.		
Tots els dinosaures estan extingits.		

3.2. Com classificaries els enunciats següents?

	Vertader	Fals	Raó
0. Un quilo de palla pesa el mateix que un quilo de ferro	X		Per definició. No cal comprovar-ho, un quilo de qualsevol material és una mesura concreta.
1. El cos de bombers acostuma a ser valent.			
2. Els cercles són rodons.			
3. Totes les pomes són vermelles.			
4. Totes les patates són tubercles.			
5. Un quadrat té quatre costats iguals.			
6. Molts ponts són metàl·lics.			
7. Cap maó no és de fang.			
8. El foc sempre crema el paper.			
9. Els marcians no existeixen.			
10. Sempre hi ha un demà.			

3.3. En quines circumstàncies podrien ser VERTADERS els següents enunciats?

	Circumstàncies que els podrien fer vertaders
1. Una persona que no és membre del Parlament esdevé president de la Generalitat.	
2. L'aigua no apaga un foc.	
3. Suspenc totes les assignatures.	
4. Els bolets t'intoxiquen.	
5. Un arbre marxa volant pels aires.	
6. Et fa por estar-te sota un arbre	

3.4. En quines circumstàncies podrien ser considerats FALSOS els següents enunciats?

	Circumstàncies que els podrien fer falsos
1. No hi ha conills a la Lluna.	
2. París no és la capital de França.	
3. El Sol durarà sempre més.	
4. Els focs no cremen mai sota aigua.	
5. Tots els governs són bons.	
6. Sempre és correcte dir la veritat.	

Activitat 4. Tipus de garanties

A continuació et caldrà comprendre els diversos tipus de garantia que donen suport a l'argumentació. Després, hauràs de posar en pràctica aquest coneixement mitjançant exemples climatològics i pensant-ne d'altres.

Les **dades** són garanties que es basen en informacions numèriques o situacions concretes.

Els **models** són garanties que es basen el coneixement de com funciona un sistema, les lleis que compleix i les probabilitats conegudes de successos.

Els **hàbits** són garanties que es basen en "Això sempre ha estat així" o en el seu contrari "Això és nou".

L'**autoritat** és una garantia que es basen en la fiabilitat d'una persona o institució.

Les **creences** són garanties que es basen en els nostres desitjos, valors, identitat i que poden comportar biaixos.

4.1. Classifica cada proposició-exemple amb el tipus de garantia que li dona suport respecte de la proposició de l'enunciat.

...perquè ho diu la meteoròloga a les notícies

...perquè hi ha núvols

...perquè som a la tardor i a la tardor sol ploure.

...perquè aquí plou 225 de cada 365 dies.

...perquè la humitat és del 125%.

...perquè tinc ganes de llegir mentre plou a fora.

Plourà...	
Tipus de garantia	Exemple
Dades	
Models	
Hàbits	
Autoritat	
Creences	
Activitat i explicacions elaborades per Jordi Domènech 	

4.2. Classifica cada proposició-exemple amb el tipus de garantia que li dona suport mentre tens en compte la certesa de cadascun d'ells respecte de la proposició de l'anunciat.

Dades	...perquè no sol passar gaire sovint
Models	...perquè no tinc ganes que s'acabi el món
Hàbits	...perquè no hi ha cap meteorit prou proper.
Autoritat	...perquè no hi ha probabilitats d'impacte.
Creences	...perquè cap astrofísic en parla pels mèdia

Demà cap meteorit gegant impactarà la Terra		
Més certesa	Tipus de garantia	Exemple
4		
3		
2		
1		
Menor certesa		

4.3. Classifica cada proposició amb el tipus de garantia que li dona suport mentre penses en algun exemple adient per a cada garantia i finalment estableixes quin grau de certesa té cadascun d'ells respecte de la proposició d'exemple.

Dades	Models	Hàbits
Autoritat	Creences	

Els humans formem part de la família dels grans simis		
Més certesa	Tipus de garantia	Exemple
4		
3		
2		
1		
Menor certesa		